

Zestig jaar Bond: levende historie!

Martine Kwey-Haasdijk

ROTONDE

Er zijn van die plaatsen waar je in de zomermaanden zomaar mensen uit een grijs verleden tegen het lijf kunt lopen: een paar weeskinderen, een chirurgijnsvrouw, een zwaardvechter, een valkenier... Als je met die mensen praat, gaat het verleden voor je leven.

Onder het stof vandaag

Een bezoek aan het Archief- en Documentatiecentrum in Kampen leverde mij net zo'n ervaring op. De mensen van het eerste uur haalde ik onder het stof vandaag. Zij vertelden mij van die enthousiaste oprichtingsvergadering in Rotterdam, in 1946, en van die eerste bondsdag in Enschede, en van het blad, dat eerst wel samen was met de mannen, maar al gauw niet meer... En uit al die oude nummers kopieerde ik zo'n honderd bladzijden om u te laten meegenieten van zestig jaar Gereformeerde Bijbelstudiebond. In sommige nummers kwam ik discussies tegen over de taakverdeling van man en vrouw. En elke keer als ik Wim Koole weer de trap op en af zag sjouwen met nog een jaargang oude nummers, was ik blij dat het ADC zulke hulpvaardige mannelijke medewerkers heeft – vanaf deze plaats mijn hartelijke dank!

Ik moet zeggen dat ik ook dankbaar gebruik gemaakt heb van het feit dat er na 25, 35 en 40 jaar ook uitgebreid teruggeblikt is, en dat er in 1986 een jubileumbundel verscheen van de Bond van Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag, onder de titel *Er staat geschreven... er is geschied*. Vreemd eigenlijk dat er van de Vrouwenbond nooit zo'n bundel verschenen is!

Oprichting

Dat was wat, daar in het Rotterdamse Beursgebouw, op 30 januari 1946! Bijna vierhonderd vrouwen, afgevaardigden van dertig verenigingen, stemden in met de oprichting van een nieuwe Bond, noodzakelijk gemaakt door de kerkscheuring in 1944. Afgevaardigden uit Groningen hadden een reis van acht uur achter de rug. Mej. L. de Hoog werd de eerste presidente. Op 19 juni van datzelfde jaar volgde de eerste bondsdag, te Enschede. Mevrouw M. van Bekkum hield een korte toespraak onder de titel: 'Een boodschap'. Het was de boodschap van een doodzieke vriendin: 'Zeg op de verenigingen, dat er één ding geweldig nodig is voor ons vrouwen en moeders, namelijk kennis van Gods Woord en onze belijdenis. Wij hebben een geestelijke reserve nodig, wij en onze kinderen.' Nog steeds actueel! Een andere spreker was ds. P.K. Keizer uit Groningen, die in

een bomvolle Noorderkerk zijn toespraak hield. Een toegangskaartje kostte een kwartje. Voor deelname aan de koffietafel betaalde men het dubbele, maar zonder inlevering van distributiebonnen. De Uitstapjescommissie zorgde de dag erna voor een ontspannen tochtje naar keuze. En voor de minder draagkrachtigen was er de Reiskas. De mannen konden bij de vrouwen niet achterblijven. 'Hun' Bond werd op 14 februari 1946 te Amersfoort opgericht, in aanwezigheid van 58 verenigingen. De eerste jaarvergadering volgde op 28 mei 1947 te Zwolle, en werd geleid door ds. H. Knoop. Ds. R.H. Bremmer werd op deze vergadering tot voorzitter gekozen. Vanwege besparing van kosten en mankracht werd een gezamenlijk blad met de Vrouwenbond uitgegeven. De naam:

Eigen bladen

Vijf nummers hebben ze het samen volgehouden... Toen kon het bestuur van de Vrouwenbond, aan de hand van reacties van veel verenigingen, niet anders dan het besluit nemen, met een eigen blad uit te komen. 'De vrouwen hebben het met ons uitgemaakt', reageerden de mannen. 'We willen een eigen vrouwenblad, de schetsen zijn ons te moeilijk en het geheel is te "onvrouwelijk"', was het weerwoord van de vrouwen. Op 15 mei 1947 verscheen het eerste nummer van:

Er staat geschreven...
Er is geschied

Rubrieken met luisterrijke namen trokken de aandacht:

De rubrieken die de kennis van de Bijbel en belijdenisgeschriften moesten vergroten, begonnen met de Nederlandse Geloofsbelijdenis en het boek Prediker.

In de loop van de jaren kwam er een aantal rubrieken bij. De volgende tekstjes en kopjes geven ons ook een kijkje in de vaderlandse en wereldgeschiedenis van die tijd...

**TREINENLOOP
NAAR UTRECHT**

Ten gerieve van de Bondsdelegatieleden volgen hieronder enkele gegevens betreffende de vertrektijden der treinen.

Vertrek Grijskaak	8.04 uur
Vertrek Zuidhorn	6.18 uur
Aankomst Groningen	0.25 uur
Vertrek Groningen	7.39 uur
Vertrek Assen	7.55 uur
Vertrek Hoogeveen	8.21 uur
Vertrek Zwolle	9.40 uur
Aankomst Utrecht	10.01 uur

Kleding gevraagd
voor de Ambonnezen

CONTACT met CANADA

Wat is er in die eerste jaren veel werk verzet!

De Mannenbond wisselde de naam *Maandblad* in voor:

Er waren grootse plannen om te schrijven over tal van onderwerpen. In de rubriek 'Van het Bondserf' worden genoemd: 'Het ambt aller geloovigen, Dienst des Woords, Het Ouderlingenambt, Het Diaconaat, Het Sociale Vraagstuk, Het Barthianisme' enz. Maar lang niet al deze onderwerpen bleken haalbaar. De rubriek vervolgt na deze opsomming met de vraag: 'Waarom is het te wijten dat de oogst zo schraal is geweest?' Het antwoord ligt ook in de eenentwintigste eeuw nog voor de hand: 'De schrijvers welke wij begeerden, bleken allen met werk overladen...'

Een voorlopige oplossing vond men door het aanprijsen van de schetsen van de Jeugdbonden:

Schetsen voor Behandeling.

Natuurlijk vragen onze verenigingen naar zelfstudie, die steun geven aan het werk, dat in onze vergaderingen geschiedt moet.

Het bondsbestuur poogt aan dit verlangen te voldoen door het plaatsen van schetsen in het Maandblad, terwijl tevens gewerkt wordt aan een bundel, door den bond uit te geven.

Wij gelooven echter, dat reeds eenig materiaal aanwezig is door enkele uitgever van onze Jeugdbonden. Laten onze lezers ons kennis geven van het inhoud van deze bundels, dat te kunnen bepalen in hoeverre een en ander bruikbaar is. Wij wijzen u op de volgende titels:

De B. H. Bremmer, Daniël, f 0,30.
de laatste uitgave.

De E. T. v. d. Bana, Huwelijk en Gezinsleven, f 0,65.

De G. Visser, De Kerk, f 0,35.

De F. L. Bos, Afzetting en Doleantie, f 0,30.

A. Zijlstra, Overheid, Volk en Kerk, f 0,45.

Prof. C. Veenhof, Handelingen, f 1,55.

Deze 6 bundels zijn te bestellen per postwissel of cheque bij het Bondsbestuur, Parkstraat 25, Utrecht.

Dat er in goede harmonie naast de Vrouwenbond geschreven werd, blijkt uit het kopje: 'Eere aan de Vrouwenbond!' waarin de Bondsgids van de vrouwen door ds. Den Boeft wordt aangeprezen: 'Wie die Bondsgids doorkijkt, komt tot de ontdekking dat de vrouwen in dit opzicht al veel van ons mannen hebben geleerd...' Alhoewel de mannen dus behoorlijk ijdel waren, verbaast het me dat er geen groepsfoto van bijvoorbeeld het eerste bestuur te vinden is in de archieven. Misschien zijn mannen toch wat individualistischer?

Het eerste bestuur van de Vrouwenbond: staande van links naar rechts: mej. Huyser, mej. Schelhaas, mevr. Vogel (de auteur van de bijbelstudie in dit nummer), mevr. Bremmer, mej. Waterborg, mevr. Huissen. Zittend: mevr. Van Bekkum, mej. Sennema, mej. De Hoog en mevr. Van der Ziel.

Om na te gaan hoe de verenigingen met het geleverde materiaal werkten, werden geregeld enquêtes gehouden. Een bloemlezing uit de vragen in *Petah-ja* van maart 1949: 'Hoe werkt gij in uw Mannenvereniging? Waarin wenscht ge de leiding anders? Welke schetsen of schetsenreeksen

De eerste bondsvoorzitter, ds. H. Knoop

zoudt ge ingevoerd willen zien? Gevoelt men ook in Uw Vereeniging de deining van wat ons kerkelijke, politieke en sociale leven beroert?' Er is ook heel wat geschreven over christelijke samenwerking. 'Waarachtige christelijke samenwerking is geoorloofd en

geboden zolang het profetisch belijden van het volle Woord Gods mogelijk is.' Twintig jaar later volgde op deze zin een nieuwe kerkscheuring rond de 'Open Brief'.

Ontmoeting

Bij de Vrouwenbond werd, naast alle studie, het element van ontmoeting en gezelligheid hoog gewaardeerd. Zo werd op de vooravond van

de bondsdag van 1971 de *Camera Obscura* van Hildebrand ten tonele gevoerd, waarbij Keesje, heel actueel, geen diakenhuismannetje meer was, maar 'het Amandelboommannetje'.

En op de huishoudelijke vergadering van 1985 kregen de bezoekersters een samenspraak voorgeschoteld van Thomasvaer en Pieternel. Herkent u haar?*

* Het is de huidige voorzitter, Wilma van de Jagt!

Pieternel:

Al die g'reformeerde vrouwen,
Of ze 't nu bij 't ouwe houwen,
Of wat nieuwer allemaal,
Hierop kunt ge wel vertrouwen:
Oud of nieuw: het is één taal.

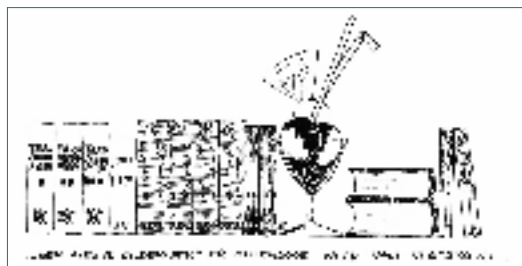
Thomasvaer:

De keuken en het gasfornuis
Staan niet centraal in ieder huis.
Soms kan een wereld open gaan
Door een betaalde deeltijdbaan.
Da's voor een huisvrouw echt niet haalbaar
Want dat beroep is onbetaalbaar.

Pieternel:

Al die g'reformeerde vrouwen,
Hoe men ook z'n taak ervaart,
Men kan er zeker op vertrouwen:
Hier zijn z'huishoudelijk vergaard.

In augustus 1982 gaf de Vrouwenbond een speciaal nummer uit: 'Tot uw dienst'. Hierin kwamen de diverse kanten van het verenigingsleven aan de orde, en werd goede raad gegeven op het gebied van voorstudie, vergadering en het opstellen van een rooster:

De tijd gaat verder. We gaan er met grote stappen doorheen. Vooravonden en huishoudelijke vergaderingen zijn inmiddels afgeschaft. En in september 1992 kwam het tot de 'Vereniging van 1992': het samengaan van de beide bladen in het u bekende blad:

In november 1998 gingen de Mannen- en Vrouwenbond samen. Hierdoor veranderde ook de samenstelling van het bestuur en alle commissies: de CBU die de uitgave van de schetsen verzorgt, de Commissie Gemeenteschetsen ofwel de Themacommissie (de gemeenteschetsen zijn tegenwoordig gratis te downloaden van internet), de redactie van het blad WEGWIJS. Ook kwamen er in de eenentwintigste eeuw wat nieuwe loten aan de stam: de PR-commissie en de Congrescommissie. Deze laatste commissie organiseert ieder najaar met veel enthousiasme een werkcongres, waarvoor veel belangstelling is. En verder was zestig jaar geleden het verschijnsel 'webmaster' nog onbekend, maar ook deze man heeft inmiddels zijn sporen verdiend door het bijhouden van de website www.bijbelstudiebond.nl. Het is te zien: het werk dat zestig jaar geleden door de beide besturen begonnen is, is uitgegroeid. Wat is en wordt er nog steeds veel werk verzet! Sommige mensen hebben wel tien, vijftien of twintig jaar lang hun tijd en energie gegeven aan het bijbelstudiewerk. In 1956, het eerste bondsjubileum, werd het volgende lied in *Rondom het Woord* afgedrukt. Het is ook nog waardevol in 2005:

De God, die droeg ons voorgeslacht,
Door nacht en stormgebruis,
Bewijst ook ons Zijn trouw en macht
Is eeuwig ons tehuis.

O God, als Gij niet samenhoudt
Die Gij hebt vrijgemaakt,
O, hoe verdonkert dan het goud,
De eendracht wordt gestaakt.

Straf ons toch niet naar onze schuld
Waarmee wij zijn belaân;
Toon Uw ontferming en geduld,
Zie ons in Christus aan.

Brand Gij de zonde uit ons hart.
Dat twist en wrok verdwijn'
En breek de strik die ons verwart,
Laat er weer vrede zijn.

Bevestig ons door Uwe Geest
In liefde en geloof.
Maak Gij ons leven tot een feest,
Voor satans lokstem doof.

Dan klinkt de lofzang U ter eer
In ieders hart en huis,
Dan vinden wij elkander weer,
In Uw Kerk SAMEN THUIS!

*Bondsdag 2005 in de
St. Jan in Gouda
(foto J. van der Steeg)*

